

**სომხური ენის პგერითი სისტემის ქართულ ენაზე
ტრანსკრიფცია-ტრანსლიტერაციის სახელმძღვანელო წარმატები**

(მიღებულია სახელმწიფო ენის ექსპერტთა კომისიის 2019 წლის 6 დეკემბრის სხდომაზე, ოქტობერი №9)

	IPA (საერთაშორისო ფონეტიკური ანბანი)	თანამედროვე აღმოსავლური სომხური სალიტერატურო ენა	ქართული შესატყვისი	მაგალითები	გამონაკლისები
1	a	w	ə	ანთროპონიმები Աշոտ - aʃot - აშოტ-ი, Արմեն - aɾmen - არმენ-ი Բակուր - bakuɾ ~ ბაკურ-ი Մինաս - minas - მინას-ი Անանիա - anania - ანანია, ტოპონიმები Անի - ani - ანი (ანის-ი), Գառնի - garni - გარნი(გარნის-ი), Աղթամար - axt̥amaj ~ r - ალთამარ-ი Տաթև - tath̥ev - ტათევ-ი	სომხური Գაռնի - garni - გარნი, Անի - ani - ანი, Բջնի - bdzni - ბჯნი, Օլթի - olt̥i - ოლთი შესატყვისად ქართულში ტრადიციულად დამკვიდრებულია გეოგრაფიული სახელების მანარმოებელდართული ფორმები: გარნ-ის-ი, ან-ის-ი, ბიջნ-ის-ი, ოლთ-ის-ი.
2	b	p	ö	ანთროპონიმები Բարսեղ - bas ~ regh - ბარსეღ-ი, Բագրատ - bagr ~ rat - ბაგრატ-ი Աբգար - abgar ~ r - აბგარ-ი Աբրահամ - abr ~ raham - აბრაჰამ-ი Բեկ-Հովհաննիան - bek ~ hovhannijan - ბეკ-ჰოվհաննիաნ-ი Մելիքսեթ-Բեկ // Մելիքսեթ- Բեկ - melikhseth ~ beg // - melikhseth ~ bek - მელიქსეთ-ბეგ-ი // მელიქსეთ-ბეკ-ი ტოპონიმები Բաղեշ - bahej - ბაღეშ-ი Աբանა - abana - აბანა	- Բեգ// Բեկ-beg // bek - ბეგ/ბეკ-ზე დაწყებული ან დაბოლოებული გვარები სომხურში დეფისით იწერება ხოლმე, თუმცა აღნიშნული ელემენტი შეიძლება არც იყოს დეფისით გამოყოფილი Բեկისაყარյան - beknazar ~ rjan - ბეკნაზარიან-ი

	IPA (საერთაშო- რისო ფონე- ტიკური ანბანი)	თანამედროვე ალმოსავლუ- რი სომხური სალიტერატუ- რო ენა	ქარ- თული შესა- ტყვისი	მაგალითები	გამონაკლისები
3	g	q	გ	<p>ანთროპონიმები</p> <p>Գրիգոრ - gr~igor~r -</p> <p>გრიგორ-ი</p> <p>Գուլգեს - gu~ges -</p> <p>გურგენ-ი</p> <p>Բագրատ - bagu~rat -</p> <p>ბაგრატ-ი</p> <p>Թորգոմ - thor~gom -</p> <p>თორგომ-ი</p> <p>Սարգիս - sau~rgis - სარგის-ი</p> <p>Գևորգ - gevur~rg - გევორგ-ი</p> <p>Սարգսյան - sau~rgsjan -</p> <p>სარგსյան-ი</p> <p>ტოპონიმები</p> <p>Գառնի - garni - გარნი</p> <p>(გარნისი)</p> <p>Գետիկ - getik - გეტიკ-ი</p> <p>Բագարան - bagar~ran -</p> <p>ბაგარან-ი</p>	
4	d	դ	დ	<p>ანთროპონიმები</p> <p>Դավիթ - davit^h - დავით-ი</p> <p>Դեմետր - demet~r - დემეტრე</p> <p>Ադամ - adam - ადამ-ი</p> <p>Թադեւս - thadeus -</p> <p>თადევოს-ი</p> <p>ტოპონიმები</p> <p>Դարձակերտ - dau~rakert~rt -</p> <p>დარձაკერტ-ი</p> <p>Դիլիջան - dilidzhan -</p> <p>დილոջան-ი</p> <p>Բերդավան - bev~rdavan -</p> <p>ბერდავან-ი</p> <p>Բերդ - bev~rd - ბერდ-ი</p>	

	IPA (საერთაშო- რისო ფონე- ტიკური ანბანი)	თანამედროვე ალმოსავლუ- რი სომხური სალიტერატუ- რო ენა	ქარ- თული შესა- ტყვისი	მაგალითები	გამონაკლისები
5	ɛ	ե	ɔ	<p>ანთროპონიმები</p> <p>Եղիշե - ეჩქე - ეღიშე Եզնիկ - eznik - ეზნიკ-ი Բեსիამին - bəsiamin - ბენიამინ-ი, Բարսեղ - baş~resək - ბარსეღ-ი</p> <p>ტოპონიმები</p> <p>Երևան - εր~ερεν - ერევან-ი Երևակ - εր~εրէվակ - ეրնջակ-ი Չանգեզուլ - zangezu~r - ზანგეზულ-ი Թերուտ - tʰεrut - თეღუტ-ი Թեփե - tʰεpʰe - თეფე</p>	
6	z	զ	ø	<p>ანთროპონიმი</p> <p>Զաքարիա - zakʰar~ria - ზაქარია</p> <p>Զինա - zina - ზინა</p> <p>Իզաբել - izabel - օზაბელ-ი Ազարիա - azar~ria - აზარია</p> <p>Ազիզ - aziz - აზიზ-ი Թամազ - tʰamaz - თამაზ-ი</p> <p>ტოპონიმები</p> <p>Զարթոնք - zaŋ~r̥tʰonkʰ - ზართონქ-ი</p> <p>Զովունի - zəvuni - ზოვუნ-ი Թազաքենդ - tʰazakʰend - თაზაქენდ-ი</p> <p>Լեհվազ - lehvaz - ლეჰვაზ-ი</p>	
7	ɛ	ե	ɔ	<p>ანთროპონიმი</p> <p>Էմმა - emma - ემმა</p> <p>ტოპონიმები</p> <p>Էջմիածին - eʒmiatsin - ეჯმიაծინ-ი</p>	<p>ქართულში დამკვიდრე- ბული ტრადიციით: ემა</p> <p>ქართულში ტრადიცი- ულად მიღებულია: ეჩმიაძინი.</p> <p>უნდა დამკვიდრდეს: ეჩმიაწინი.</p>

	IPA (საერთაშო- რისო ფონე- ტიკური ანბანი)	თანამედროვე ალმოსავლუ- რი სომხური სალიტერატუ- რო ენა	ქარ- თული შესა- ტყვისი	მაგალითები	გამონაკლისები
8	θ	թ	∅ θ	<p>ქართულში ძირითადად არ გადმოიცემა.</p> <p>საკუთარ სახელებში სი-ტყვის თავში რიგ შემთხვევებში გადმოდის ი-ხმოვნით.</p> <p>ტოპონიმები</p> <p>Ընձაկ - θendzak - ინձაკ-ი</p> <p>Ըռია - θerna - ირნა</p> <p>Ըրմაკ - θer~rmak - ირმაკ-ი</p>	
9	t ^h	թ	τ	<p>ანთროპონიმები</p> <p>Թამარ - tʰamar~r - თამარ-ი</p> <p>Թაթուლ - tʰathul - თათულ-ი</p> <p>Թამთა - tʰamtʰa - თამთა</p> <p>Դավիթ - davitʰ - დავით-ი</p> <p>Հարություն - hau~ruthjun -</p> <p>Ֆաრუթուն -</p> <p>Հարությունյան -</p> <p>հայ~ruthjunjan -</p> <p>Ֆարუթունյան-ი</p> <p>ტოპონიმები</p> <p>Թაլին - thalin - თალინ-ი</p> <p>Աթան - athan - ათან-ი</p>	
10	ʒ	ժ	չ	<p>ანთროპონიმები</p> <p>Ժիրայր - զյ~rajr~r -</p> <p>Շորատը -</p> <p>Վարդեման - vau~rusman -</p> <p>Վարսան -</p> <p>Սերժ - sev~rɔ - სერժ-ი</p> <p>ტოპონიმები</p> <p>Ժիվանք - զivankʰ - շივანქ-ი</p> <p>Ճանժալու - զanžalu -</p> <p>Շանժալու</p>	

	IPA (საერთაშო- რისო ფონე- ტიკური ანბანი)	თანამედროვე ალმოსავლუ- რი სომხური სალიტერატუ- რო ენა	ქარ- თული შესა- ტყვისი	მაგალითები	გამონაკლისები
11	i	հ	ი	<p>ანთროპონიმები</p> <p>Լիպաრիտ - lipari~rit - լլიპარიტ-ი</p> <p>Կիրակոս - k'irakos - კირაკოს-ი</p> <p>Դուստի - d'usti - დოსტი</p> <p>ტოპონიმები</p> <p>Իջևան - idzavan - იჯევან-ი</p> <p>Իրիսդ - i'r'isnd - ირინდ-ი</p> <p>Անի - ani - ანი(ანის-ი)</p> <p>Գառնի - garni - გარნი(გარ- ნის-ი)</p>	
12	l	լ	լ	<p>ანთროპონიმები</p> <p>Լևոն - levon - ლევონ-ი</p> <p>Լուսինե - lusine - ლუსინე</p> <p>Լալիսաթուն - la'lithun - ლალիსათუნ-ი</p> <p>ტოპონიმები</p> <p>Լեռնակերտ - leernakert - ლერნაკერტ-ი</p> <p>Լճաշեն - l'tj [2]asjen - ლჭაშენ-ი</p> <p>Բալաք - balakʰ - ბალაქ-ი</p> <p>Դալար - dalar~r - დალარ-ი</p>	
13	X	խ	ხ	<p>ანთროპონიმები</p> <p>Խաչատուր - xat'hatur - ხაჩატურ-ი</p> <p>Խաթուն - xathun - ხათუნ-ი</p> <p>Բարիխուդար - bar~xudar - ბარხუდარ-ი</p> <p>ტოპონიმები</p> <p>Խորանաշատ - xor~xanašat - ხორანაშატ-ი</p> <p>Խորիխոր - xor~xor - ხორხორ-ი</p> <p>Ախուղյան - aχu~rjan - ახუღյან-ი</p> <p>Արխաշան - am~xajan - არხაშან-ი</p>	

	IPA (საერთაშო- რისო ფონე- ტიკური ანბანი)	თანამედროვე ალმოსავლუ- რი სომხური სალიტერატუ- რო ენა	ქარ- თული შესა- ტყვისი	მაგალითები	გამონაკლისები
14	ts	ծ	Ծ	<p>ანთროპონიმები</p> <p>ზაჟիկ - tsazik - წალიკ-ი</p> <p>ზერის - tsəris - წერუნ-ი</p> <p>ტოპონიმები</p> <p>ზალკაბირი - tsal'kabir - წალკაბორ-ი</p> <p>ზიქე - tsikhe - წოფქ-ი</p> <p>ქრძალენ - au~rtzalen - არწვაშენ-ი</p> <p>ქრაგაბ - au~ragab - არაგან-ი</p>	
15	k	կ	Յ	<p>ანთროპონიმები</p> <p>Կիրակոս - k'irakos - კირაკოს-ი</p> <p>Կարապետ - karapet - კარაპეტ-ი</p> <p>Բակուր - bakuur - ბაკურ-ი</p> <p>Գագիկ - gagik - გაგიკ-ი</p> <p>Նարեկ - nar'ek - ნარეკ-ი</p> <p>ტოპონიმები</p> <p>Կամախ - kamax - კამახ-ი</p> <p>Կապույտ - kaput - კაპუიტ-ი</p> <p>Երևակ - er'evak - ერნჯաკ-ი</p> <p>Անդակ - andak - ანდოკ-ი</p>	
16	h	հ	Յ	<p>ანთროპონიმები</p> <p>Հրայր - hr'ayr - ჰრაյրია</p> <p>Հայկ - hajk - ჰაიკ-ი</p> <p>Գոհար - gohar - გოჰარ-ი</p> <p>Մահտեսի - mahtesi - მაჰტესი</p> <p>Հակոբ - hakob - ჰაკობ-ი</p> <p>Համբարձումյան - hambarydzumyan - ჰამბარձუმიანი</p> <p>Հերուսի - herus - ჰერუნი</p>	<p>სომხურში ზეპირი მე- ტყველებისას հ-Յ თანხმოვანი რიგ შემთხვევებში იკარგე- ბა Ի-Ր-Ր-Ս შემდგომ მაგ.: Շնոր(հ)ավոր - Մուր-ր(հ)առա-ր- - Ցնոր(Յ)ազոր-ი.</p> <p>თუ საკუთარ სახელში ორი հ-Յ თანხმოვანია, იგი ამოვარდება სიტყვის შუა ნაწილიდან: Տաթել(հ)անես - Հով(Յ)անես- - Խով(Յ)անես-, თუმცა ოფიციალური დოკუმენტის თარგმანში თანამედროვე საკუთარი სახელების გადმოტანისას հ-Յ არ უნდა ამოვარდეს;</p>

	IPA (საერთაშო- რისო ფონე- ტიკური ანბანი)	თანამედროვე ალმოსავლუ- რი სომხური სალიტერატუ- რო ენა	ქარ- თული შესა- ტყვისი	მაგალითები	გამონაკლისები
16	h	h	ჸ	ტოპონიმები ჰაցავასი - hatsavan - ჰაცავან-ი ჰანქავანი - hankhavan - ჰანქავან-ი ჰაցაჟენი - hatsajen - ჰაცაჟენ-ი Մահմեդաբադ - mahmedabad - մաჰմեდაბად-ი	Սահակ - sahak - საჰაკ-ი ქართულში გვხვდება გა- მარტივებული ფორმითაც სააკ-ი, მაგრამ ეს ოფიციალ- ურ დოკუმენტებში არ უნდა აისახოს. თუ საკუთარი სახელი იწყება ჸ-ჸ თანხმოვნით, რომელსაც მოსდევს ჸ-ჸ-ჸ თანხმო- ვანი, ზოგ შემთხვევებში იკარგება თავკიდური ჸ, მაგ.: Հրիփսիմե - hrip'sime - რიფსიმე Հրոմկլա - hr~romkla - რომკლა Հրազդան - hr~razdan - რაზდანი ეს ცვლილება სომხური ოფიციალური დოკუმენტების ქართულად გადმოტანისას არ უნდა აისახოს.
17	dz	δ	d	ანთროპონიმები ღაფიկ - dzagik - ძაგიკ-ი ღյուსიჩიკ - dzjunik - ძიუნიკ-ი ტოპონიმები ღორაգეთ - dzor~raget - ძორაგეტ-ი ღორაგლუხ - dzor~raglux - ძორაგლუხ-ი Գանձակ - gandzak - განძაკ-ი	
17	ɛ	η	β	ანთროპონიმები Ղարիբ - բար~rib - ღարიბ-ი Բաղդասար - bahtdasar~r - ბაღდასარ-ი Տղապարոն - tshapar~ron - ტღაპარონ-ი Մուշեղ - տսէշ - մუշեղ-ი ტოპონიმები Ղուկասյան - բukasjan - ღუկասյան-ი Գեղարդ - ցեբար~rd - გეღաრდ-ი Գեղաջեն - ցեբայեն - გეღաջեն-ი	

	IPA (საერთაშო- რისო ფონე- ტიკური ანბანი)	თანამედროვე ალმოსავლუ- რი სომხური სალიტერატუ- რო ენა	ქარ- თული შესა- ტყვისი	მაგალითები	გამონაკლისები
18	tʃ [2]	ճ	ჭ	<p>ანროპონიმი ძალასაჭირ - tʃ [2]gnaonvər - ჭერიავორ-ი ძარღიცა - tʃ [2]ntʃ [2]tsuk - ჭნჭლუკ-ი</p> <p>ტოპონიმი ძალასტენ - tʃ [2]akaten - ჭავატენ-ი ძამբარალ - tʃ [2]ambas~rak - ჭამბარაკ-ი</p>	
19	m	մ	ð	<p>ანთორპონიმები Միխეალ - mχitʰal~r - მხითარ-ი Մովսես - mɔvses - მოვსეს-ი Սմբատ - smbat - სმბატი Ամբակუմ - ambakum - ამბაკუმ-ი Մարիամ - mai~riam - მარიამ-ი Մելիք-Բախչյան - melikʰ-baxչjan - մელიქ-ბახშიან-ი Մելիք-Օհանջանյան - melikʰ-ɔhanճanjan - մელიქ-ოհանճանյան-ი Մելիք-Շահնազարյան - melikʰ-sahnazar~rjan - մելიქ-Շահնազարյան-ი Միրզա-Ավագյան - mir~rza-avagjan - միրზա-ավագյան-ი Միրզա-Պողոսյան - mir~rza-pօhosjan - միրზա-պօհոսյան-ი</p> <p>ტოპონიმები Մարտունի - mai~rtuni - მარტუნი Մդարթ - mdaus~rtʰ - მდართ-ი</p>	<p>სახელები, რომლებიც ორსავე ენაში არსებობს, მხოლოდ განსხვავე- ბული ფორმით - მაგ, მოსე-მოვსესი, ნერსე - ნეրსესი, სმბატ - სუმბატი// სუմბათი.</p> <p>ოფიციალურ დოკუმენ- ტებში უნდა აისახოს დედნისეული ვითარება. სხვა შემთხვევაში შეიძლე- ბა გამოყენებული იქნეს ქართულში ტრადიციულად დამკვიდრებული ფორმა.</p> <p>Մելիք - melikʰ - მელიქ-ზე და Միրզա-ზე დაწყებული გვარები სომხურში დე- ფისით იწერება, თუმცა არის გვარები, რომლებშიც სომხურში აღნიშნული ელ- ემენტები დეფისით არ გა- მოიყოფა Միրզախյան - mir~rzaxjanjan - და Միրზաხյան - mirzaxjanjan - მირზახյանიან-ი</p> <p>Մելիքսեթ-jan - მელიქսეթ- jan - მელიქսეთიან-ი.</p>

	IPA (საერთაშო- რისო ფონე- ტიკური ანბანი)	თანამედროვე ალმოსავლუ- რი სომხური სალიტერატუ- რო ენა	ქარ- თული შესა- ტყვისი	მაგალითები	გამონაკლისები
20	j	J	o	<p>ანთროპონიმი</p> <p>Սերգեյ - sev~rgej - სერგეი</p> <p>Նոյ - noj - ნოი</p> <p>Հակոբյան - hakobjan -</p> <p>Ֆայանե - gajane - გაიანე</p> <p>Ակայորդի - skajor~rdi -</p> <p>სკაიორდი</p> <p>ტოპონიმი</p> <p>Բայանդուր - bajandur~r -</p> <p>Ծաიანდურ-ი</p> <p>Գյումրի - gjumri~ri - გიუმრი</p> <p>Յարփուզ - ja~rpuz -</p> <p>იარფუზ-ი</p> <p>Յոզդաթ - jozdat^h - იოზდათი</p>	
21	n	ն	ö	<p>ანთროპონიმი</p> <p>Ներսես - nev~res - ნერსეს-ი</p> <p>Սիրանուշ - si~ranus -</p> <p>Սიրանუშ-ი</p> <p>Շուշան - shusan - შუშან-ი</p> <p>Աննա - anna - ანნა</p> <p>ტოპონიმები</p> <p>Նախրի - nax~ri - ნაირი</p> <p>Վաւանդ - vavand - ვალანდ-ი</p> <p>Սյունիք - sjunik^h - სიუნიქი</p> <p>Նորամյեն - nor~majen -</p> <p>ნორაմյენ-ი</p>	<p>ქართული ტრადიციით: ანა</p> <p>ქართული ტრადიციით - სივნიეთი.</p>

	IPA (საერთაშო- რისო ფონე- ტიკური ანბანი)	თანამედროვე ალმოსავლუ- რი სომხური სალიტერატუ- რო ენა	ქარ- თული შესა- ტყვისი	მაგალითები	გამონაკლისები
22	ʃ	2	შ	<p>ანთროპონიმები</p> <p>Շամիրամ - ſamir~ram -</p> <p>შამირამ-ი</p> <p>Շապուհ - ſapuh - შაპუჟ-ი</p> <p>Շուշան - ſuſan - შუშან-ი</p> <p>Նուշիկ - nuſik - ნუშიკ-ი</p> <p>Սիրանուշ - ſir~ranuʃ -</p> <p>სირანუშ-ი</p> <p>ტოპონიმები</p> <p>Շամախյան - ſamaxjan -</p> <p>შაմახიაն-ი</p> <p>Շուշի - ſuʃi - შუში</p> <p>Ղաշբաշ - daʃbaʃ - ღაშბაშ-ი</p>	
23	č	η	ო	<p>Տոփყვის შუაში და ბოლოს</p> <p>ანთროპონიმი</p> <p>Կոմիտաս - komitas -</p> <p>კომიტას-ი</p> <p>Մովսես - moſes -</p> <p>მოვსეს-ი//მოსე</p> <p>ტოპონიმი</p> <p>Նորակերտ- noր~rakev~rt -</p> <p>ნორაკერტ-ი</p> <p>Կամօ - kamօ - კამო</p> <p>Ղավօ - davօ - ღავო</p> <p>Տոփყვის თავში</p> <p>ანთროპონიმი</p> <p>Ոսկի - vɔſki- ვოსკი</p> <p>Ոսկյան - vɔſkjan - ვოსკյան-ი</p> <p>ტოპონიმი</p> <p>Ոստան - vɔſtan - ვოსტან-ი</p> <p>Որոտան - vɔ~rɔtan -</p> <p>ვოროტან-ი</p>	<p>ისტორიული ტრადიციით:</p> <p>Որսիզդ - ՎՐ-riſzd - ռՌմիՌնցօ.</p>

	IPA (საერთაშო- რისო ფონე- ტიკური ანბანი)	თანამედროვე ალმოსავლუ- რი სომხური სალიტერატუ- რო ენა	ქარ- თული შესა- ტყვისი	მაგალითები	გამონაკლისები
24	tʃ	չ	ჩ	ანთროპონიმები Չოբაն - tʃoβan - ჩობან-ი Չիსար - tʃisar - ჩინარ-ი Խաչատուր - χatʃatut - ხაჩატურ-ი ტოპონიმები Չასაխჩի - tʃasaxtʃi - ჩასახჩი Չորაթան - tʃorɑ~rathɑn - ჩორათან-ი Աշաջուր - atʃadzur - աշաջուր-ი Կեշուս - kətʃut - კეჩუს-ი	
25	p	պ	პ	ანთროპონიმები Պետրոս - petu~ros - პეტროს-ი Շապուհ - ʃapuh - Շապուհ-ი Պապ - pap - პაპ-ი Չոհրապյան - zohr~rapjan - ზოհրաპյան-ი ტოპონიმები Պաշարաջուր - paʃar~radzur - პაშაրաջուր-ი Պեմզաշեն - pemzaʃen - პეմზაშენ-ი Ապարան - apan~rapan - ապարան-ი Աստապատ - astapat - աստապատ-ი	Դարպաս - daɾ~gras - დარბაზი.
26	dʒ	զ	ჯ	ანთროპონიმები Զափյառ - dʒapʰjar - ջաფյառ-ი Զալյալ - dʒalal - ջալյալ-ი ტოპონიმები Զերմուկ - dʒer~rmuk - ջერմუკ-ი Զուղա - dʒugha - ջուղա Զիրաջլու - kʰju~radzlu - ջირაջլუ	

	IPA (საერთაშო- რისო ფონე- ტიკური ანბანი)	თანამედროვე ალმოსავლუ- რი სომხური სალიტერატუ- რო ენა	ქარ- თული შესა- ტყვისი	მაგალითები	გამონაკლისები
27	r	Ռ	Ր	<p>ანთროპონიმები</p> <p>Ռაֆֆի - raffi - რაფი Ռոմაնոս - რომანოս-ი</p> <p>Առաքել - am~rakʰel - არაქელ-ი</p> <p>Առուշան - aruʃan - არუშან-ი</p> <p>Թոռնիկ - tʰornik - თორნიკ-ი</p> <p>ტოპონიმები</p> <p>Ռանչպար - rantʃpar - რანჩპარ-ი</p> <p>Ռինդ - rind - რინდ-ი</p> <p>Սառնակունք - sarnakunkʰ - სარნაკუნქ-ი</p>	<p>ქართულში ტრადიცი- ულად: თორნიკე.</p>
28	s	ս	Տ	<p>ანთროპონიმები</p> <p>Սաթենիկ - satʰenik - სათენიკ-ი</p> <p>Սեդა - seda - სედა</p> <p>Վասակ - vasak - ვასაკ-ი</p> <p>Ասլան - aslan - ასლან-ი</p> <p>ტოპონიმები</p> <p>Սևան - sevan - სევან-ი</p> <p>Սալուտ - salut - სალუტ-ი</p> <p>Սասուն - sasun - სასუნ-ი</p>	
29	v	Վ, Լ	Յ	<p>ანთროპონიმები</p> <p>Վահան - vahan - ვაჰან-ი</p> <p>Վարդան - van~rdan - ვარდან-ი</p> <p>Նավասարդ - navasard~rd - ნავასარდ-ი</p> <p>Մովսես - mowses - მოვსეს-ი</p> <p>ტოპონიმები</p> <p>Վահրավար - vahv~ravav~r - ვაჰრავარ-ი</p> <p>Վաղաշեն - vahaben - ვაღაშენ-ი</p> <p>Բագավան - bagavan - ბაგავან-ი</p>	

	IPA (საერთაშო- რისო ფონე- ტიკური ანბანი)	თანამედროვე ალმოსავლუ- რი სომხური სალიტერატუ- რო ენა	ქარ- თული შესა- ტყვისი	მაგალითები	გამონაკლისები
30	t	თ	ঁ	<p>ანთროპონიმები</p> <p>შაფრაն - tigv~ran - ტიგრან-ი</p> <p>Ատեմ - atem - ატომ-ი</p> <p>Աշուտ - aʃot - აშოტ-ი</p> <p>Տეր-Պետրոսյան - tev~r-pev~rosjan -</p> <p>ტერ-პეტროსიან-ი</p> <p>Տეր-Գրիգորյան - tev~r-gv~rigor~jan -</p> <p>ტერ-გრიგორიან-ი</p> <p>Տეր-Պողոսյան - tev~r-rohosjan -</p> <p>ტერ-პოღოსიან-ი</p> <p>Տეր-Գաբրիելյան - tev~r-gabv~rieljan -</p> <p>ტერ-გაბრიელიან-ი</p> <p> ტოპომინები</p> <p>Տაթև - tatʰev - ტათევ-ი</p> <p>Ռինտ - r~rint - რინჭ-ი</p>	<p>Տეր - tev~r - ტერ-ზე დაწ- ყებული გვარები სომხურ- ში დეფისით იწერება.</p>
31	r~r̥	ռ	ର	<p>ანთროპონიმები</p> <p>Րաբուნի - r~rabuni - რაბუნი</p> <p>Արամ - ar~ram - არამ-ი</p> <p>Արևիկ - ar~revik - არევიკ-ი</p> <p>Բագրատ - bagv~rat - ბაგრატ-ი</p> <p>Խաչատուր - խաչիատս~r -</p> <p>Եահանգուր-ი</p> <p>Գրիգոր - gv~rigor~r -</p> <p>გრიგორ-ი</p> <p> ტოპონიმები</p> <p>Տերուսական - tev~runakan -</p> <p>ტეրუნაკან-ი</p> <p>Արագած - ar~ragats -</p> <p>Արագաճ-ი</p>	

	IPA (საერთაშო- რისო ფონე- ტიკური ანბანი)	თანამედროვე ალმოსავლუ- რი სომხური სალიტერატუ- რო ენა	ქარ- თული შესა- ტყვისი	მაგალითები	გამონაკლისები
32	ts ^h	g	(3)	ანთროპონიმები ზოლაკ - tsʰolak - ცოლაკ-ი Մաշտոց - mɑʃtɔtsʰ - մաժթոց-ი Մուրացაն - mu~ratshən - մურაცან-ი ტოპონიმები Ցამაქაბერდ - tsʰamakʰabεvərd - ცამაქაბერდ-ი Ցამაქაბერდ - tsʰakʰut - ცაქუტ-ი Հացավան - hatsʰavan - ჰაցავან-ი	
33	u	ու	յ 3	ანთროპონიმები Ուխտանես - uxтанес - უխտანეს-ი Շուշանիկ - յիշանիկ - ժշշանիկ-ი Մուշեղ - mušeg - մոշել-ი Մուրեն - su~ren - სუրեն-ი ტოპონიმები Ուռայր - urajr ~r - յորնաიր-ი Ուշի - usi - յոշի Ուռուտ - urut - յորուտ-ი Փուշիկ - phusik - ფյուշիկ-ი Ուի - ui - յու, ուա - ua - յա Կոմըլլեյլեմში յ ქართულ- ში შეიძლება გადმოვიდეს Յ-თი, შესაბამისად մո- ვიღებთ Յ და Յ Կոմըլլե- յլեմშ. Աստուածատուր - astuatsatua~r - ասդգանճաթუր-ი Զուիկ - dzuik - ձզոյ-ი Երուանդ - ε~ruand - ერვანდ-ი	

	IPA (საერთაშო- რისო ფონე- ტიკური ანბანი)	თანამედროვე ალმოსავლუ- რი სომხური სალიტერატუ- რო ენა	ქარ- თული შესა- ტყვისი	მაგალითები	გამონაკლისები
34	p ^h	փ	ფ	<p>ანთროპონიმები</p> <p>Փառასძეմ - pharandzem - ფარანძემ-ი</p> <p>Ստეփիանսու - stephannos - სტეფანოს-ი</p> <p>Սովորիա - sovridia - სოფია</p> <p>ტოპონიმები</p> <p>Փաსիկ - phasik - ფანიქ-ი</p> <p>Փաշաքենդ - phashakhend - ფაშაქენდ-ი</p> <p>Կոփի - koph - კოფ-ი</p>	
35	k ^h	բ	յ	<p>ანთროპონიმები</p> <p>Քրիստափոր - khristap'hov - ქრისტაფორ-ი</p> <p>Սարգսյան - saurk'hsjan - სარქիսიან-ი</p> <p>ტოპონიმები</p> <p>Քարաշեն - khram - ქარაშენ-ი</p> <p>Քոբեր - khober - ქობერ-ი</p>	<p>ქართული ტრადიციით ქრისტეფორ.</p> <p>ეს არ ვრცელდება ოფი- ციალური დოკუმენტების ტრანსლიტერირებისას.</p>
36	ɔ	օ	ო	<p>ანთროპონიმები</p> <p>Պռօշյան - prousjan - პროშიანი</p> <p>ტოპონიმები</p> <p>Օշին - ejin - օშინ-ი</p> <p>Օլթի - olthi - ოლთი(//ოლთის-ი)</p>	
37	f	ֆ	ფ	<p>ანთროპონიმები</p> <p>Ֆարուխ - farux - ფარუხ-ი</p> <p>Ֆրիկ - frik - ფრიკ-ი</p> <p>Զաֆար - dzafar - ჯაფარ-ი</p> <p>ტოპონიმები</p> <p>Ֆանտան - fantan - ფანტან-ი</p> <p>Ֆուրունջա - furndza - ფურუნჯა</p> <p>Սոֆլու - sofli - სოფლუ</p>	

	IPA (საერთაშო- რისო ფონე- ტიკური ანბანი)	თანამედროვე ალმოსავლუ- რი სომხური სალიტერატუ- რო ენა	ქარ- თული შესა- ტყვისი	მაგალითები	გამონაკლისები
38	εν	Ա=Ե+Լ	ՅՅ	ანთროპონიმები Եվა - ევა - ევა Եվაգր - ევაგრ- ევაგრე Լևი - լევი - ლევონ-ი Ղևոնի - ხევოն - ლევონდ-ი ტოპონიმები Սևան - სევან - სევან-ი Չարեսանդ - չար-շանდ - ზარევანდ-ი Երևան - յա-րեվան - յըրեվան-ი	
	œ	Էօ	ԵՐ	Էօժենի - օջունი - ეռჟენ-ი	
	aj	այ	ԱՈ	Գայանէ - ցայտ - ցանց Կայթ - կայթ - զանտ-ი	
	ɛj	Եյ, Էյ	ԵՈ	Թեյդադ - թէյդաք - տէიდაღ-ი	
	ij	Իյ	ՈՈ	Միյան - միյան - մոօան-ი	
	ɔj	Ոյ	ՈՈ	Խոյթ - խօյթ - եռոտո	
	uj	Ույ	ՈՈ	Պարույր - բա-րոյր - ձարշոր-ი Կապույտ - կապոյտ - զածութ-ი	
	ja	յա, իա	ՈԱ	Ջարթի - կհյա-րկհ-ի - յիօրշի Մանուկյան - մանուկյան - մանչյույն-ი	
	ju	յու	ՈՇ	Սյունիք - սյունիք - սունոյի-ი Գյումրի - գյումր-ի - ցոյմրո	
	jɛ	Ե,	Ե, ՈԵ	Երևան - յա-րեվան - յըրեվան-ი Կայեն - կայեն - զաօյնո	
	ji	յի	Ո,	Եսայի - էսայի - յսաօ Կայիմք - կայիմք - ցաօօմքո	
	jɔ	յո	ՈՈ	Կյուսուլ - կյօկհսու - ցոօյլսու	

შენიშვნა:

სამეცნიერო ლიტერატურაში ერთმანეთის პარალელურად გამოიყენება საკუთარი სახელები: ელიშე - ელიშე, ლევონდი - ლევონდი. ვერ ვიტყვით, რომ გარკვეულ შემთხვევებში სომხური ღ- რამე წესით უნდა გადმოდიოდეს აუცილებლად ყ-თი, მაგრამ უმეტესად სწორედ ის შეესაბამება სხვა ენების ყ თანხმოვანს. მაგ. ყარაბაღ- ურამებას, აგრეთვე თურქულიდან შემოსული სახელები ურამებას - კაზბულას- ყაზბულასი (ასეთ შემთხვევებში, როდესაც სომხურში ორი ღ თანხმოვანია, ქართულში პირველი ყ თანხმოვანია, ხოლო მეორე - ხ თანხმოვანია).

მასალა ამოღებულია შემდეგი წყაროებიდან:

ქ. Աճառյան, Հայոց անձնանունների բառարան, հ Ա, Երևան1942//ჰ.აჭარიანი, სომხური ანთროპონიმების ლექსიკონი, 1ტ., ერევანი1942

ქ. Աճառյան, Հայոց անձնանունների բառարան, հ Բ, Երևան1944//ჰ.აჭარიანი, სომხური ანთროპონიმების ლექსიკონი, 2ტ. ერევანი1944

ქ. Աճառյան, Հայոց անձնանունների բառարան, հ Գ, Երևան1946//ჰ.აჭარიანი, სომხური ანთროპონიმების ლექსიკონი, 3ტ, ერევანი1946

ქ. Աճառյան, Հայոց անձնանունների բառարան, հԴ , Երևան1948//ჰ.აჭარიანი, სომხური ანთროპონიმების ლექსიკონი, 4ტ., ერევანი1948

ქ. Աճառյան, Հայոց անձնանունների բառարան, հԵ , Երևան1962//ჰ.აჭარიანი, სომხური ანთროპონიმების ლექსიკონი, 5ტ., ერევანი 1962

Թ. Հակոբյան, Ստ. Մելիք-Բախչյան, Հ. Բարսեղյան, Հայաստանի և հարակից շրջանների տեղանունների բառարան, հ.1, Երևան 1986// თ.աշոბიანი, სტ. մելոյ- ծածկուանու, ჸ. ծարսելուանու, սოմხեցու և մոմდեბարյ ռոլյեბու գոծոնիմեბու լեქսიკոն, 1ტ., ეրեվան 1986

Թ. Հակոբյան, Ստ. Մելիք-Բախչյան, Հ. Բարսեղյան, Հայաստանի և հարակից շրջանների տեղանունների բառարան, հ.2, Երևան 1988// თ.աշոბიაնი, սტ. մելոյ- ծածկուանու, ჸ. ծարսելուանու, սოմხեցու և մոմդեბարյ ռոլյեბու գոծոնիմեბու լեქսიკոն, 2ტ., ეրեվան 1988

Թ. Հակոբյան, Ստ. Մելիք-Բախչյան, Հ. Բարսեղյան, Հայաստանի և հարակից շրջանների տեղանունների բառարան, հ.3, Երևան1991// თ.աշոბიაնი, սტ. մելոյ- ծածկուանու, ჸ. ծարսելուանու, սოմხեցու և մոմდեბարյ ռոլյեბու գոծոնիմեბու լեქսიკոն, 3ტ., ეրեվան 1991

Թ. Հակոբյան, Ստ. Մելիք-Բախչյան, Հ. Բարսեղյան, Հայաստանի և հարակից շրջանների տեղանունների բառարան, հ.4, Երևան 1998// თ.աշոბიაնი, սტ. մելոյ- ծածկուանու, ჸ. ծարսելուանու, սოմხեցու և մոմდեბարյ ռოლյեბու գոծոնիմեბու լեქսიკոն, 4ტ., ეրեվան 1998

Թ. Հակոբյան, Ստ. Մելիք-Բախչյան, Հ. Բարսեղյան, Հայաստանի և հարակից շրջանների տեղանունների բառարան, հ.5, Երևան 2001// თ.աշոბიაնი, սტ. մելոյ- ծածկուանու, ჸ. ծարսելուանու, սომხեցու և մոմდեბարյ ռოლյեბու գոծոնիմեბու լեქսიკոն, 5ტ., ეրեվան 2001

Տ. Վետիսյան, Հայոց ազգանունների բառարան, Հեղինակային հրատարակություն, Երևան 2010// թ. աշոբուանու, սოմხუր ցարսաხելտա լեქսიკոն, սաաշոբու ցարսահելտա գամուցեմա, ეրեվան 2010, იնტეրնեტშու

http://www.nayiri.com/imagedDictionaryBrowser.jsp?dictionaryId=99&dt=HY_HY&pageNumber=12